

TEMA 1.

Característiques generals del nen i la nena fins als sis anys. Principals factors que intervenen en el seu desenvolupament. Etapes i moments més significatius. El desenvolupament infantil en el primer any de vida. El paper dels adults

Índex

1.	INTRODUCCIÓ.....	1
2.	CARACTERÍSTIQUES GENERALS DEL NEN I LA NENA FINS ALS SIS ANYS.	3
2.1.	Característiques físiques.....	3
2.2.	Característiques motrius.....	4
2.3.	Característiques psicocognitives.....	4
2.4.	Característiques socioafectives	5
3.	PRINCIPALS FACTORS QUE INTERVENEN EN EL SEU DESENVOLUPAMENT.....	6
3.1.	FACTORS QUE INTERVENEN EN EL DESENVOLUPAMENT.....	6
3.1.1.	Factors interns.....	6
3.1.2.	Factors externs.....	6
4.	ETAPES I MOMENTS MÉS SIGNIFICATIUS.	7
4.1.	MODELS DE DESENVOLUPAMENT INFANTIL.....	7
4.2.	APORTACIONS DELS AUTORS.....	7
4.2.1.	Jean Piaget.....	7
4.2.2.	Henri Wallon.....	8
4.2.3.	Sigmund Freud.....	8
4.3.	MOMENTS MÉS DESTACATS DEL DESENVOLUPAMENT.....	9
5.	EL DESENVOLUPAMENT INFANTIL EN EL PRIMER ANY DE VIDA.....	9
5.1.	DESENVOLUPAMENT MOTRIU.....	9
5.2.	DESENVOLUPAMENT SENSORIAL.....	10
5.3.	DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE.....	10
6.	EL PAPER DELS ADULTS.....	10
7.	CONCLUSIÓ.....	11
8.	BIBLIOGRAFIA.....	12
9.	WEBGRAFIA.....	12
10.	REFERÈNCIES LEGISLATIVES.....	13
11.	ESQUEMA.....	14
12.	GLOSSARI.....	17

1. INTRODUCCIÓ.

Els docents d'educació infantil hem de conèixer el desenvolupament dels nens i nenes per a tal de poder adaptar la nostra tasca i adequar-la al moment maduratiu de l'infant. És per això que cal que tinguem una visió globalitzada de quins són aquells aspectes més rellevants en el desenvolupament des del naixement.

En aquest tema veurem quin és el desenvolupament normalitzat d'un infant en els seus sis primers anys de vida i en especial en el primer, que és quan més canvis hi ha. Aquest tema va estretament relacionat amb els altres temes de desenvolupament del temari (temes 2, 3, 4, 5 i 18) en els quals ens centrem en un sol aspecte.

El fet de conèixer quin és el desenvolupament normal d'un infant de l'etapa ens ajudarà a poder adequar la nostra intervenció educativa a cadascun dels infants de l'aula i poder acompanyar a la família en el creixement del seu fill/a.

En la normativa actual es planteja la necessitat que els mestres coneguin el desenvolupament dels infants:

- Constitució espanyola (1979), exposa que l'objectiu de l'educació ha de ser el desenvolupament ple de la personalitat humana, per tant hem de conèixer, com a docents, quin és aquest desenvolupament.
- LOE (2006) explicita que l'objectiu de l'etapa d'educació infantil ha de ser el desenvolupament físic, afectiu, social i intel·lectual dels nens i nenes (article 12.2), i es farà amb la cooperació estreta amb les famílies (article 12.3). També exposa que cal fer un treball progressiu en aspectes de desenvolupament afectiu, moviment i hàbits de control corporal, comunicació i llenguatge, convivència i relació social, descobriment de les característiques físiques i socials del medi i elaboració d'una imatge positiva de si mateixos., així com el foment de l'autonomia. (Article 14.3)

- LEC (2009) remarca que durant l'educació infantil s'ha d'assegurar la detecció precoç de les necessitats educatives específiques i de les manifestacions evolutives que puguin indicar un risc de trastorn dels alumnes (article 56.3), s'ha de treballar estretament amb les famílies per afavorir el ple desenvolupament de l'infant (article 56.4) i *“els centres han de facilitar informació suficient a les famílies sobre l'evolució educativa de llurs fills”* (article 56.9). També la LEC concreta que l'avaluació ha de facilitar l'ajut pedagògic adequat a les característiques pròpies de l'infant (article 58.8).
- Pel que fa al funcionament dels centres, també la LEC exposa que els centres han de adequar els “processos d'ensenyament al ritme d'aprenentatge individual” (article 77.1).
- En l'aspecte de la funció del mestre, la LEC concreta que és el docent qui ha de “Contribuir, en col·laboració amb les famílies, al desenvolupament personal dels alumnes en els aspectes intel·lectual, afectiu, psicomotor, social i moral” (article 104.2)
- El currículum d'educació infantil ja en el preàmbul exposa “L'escola ha de potenciar el desenvolupament i l'aprenentatge de tots els infants” I en els principis de l'educació infantil remarca la importància d'una atenció especial a la diversitat dels infants, i detecció i intervenció primerenca en dificultats d'aprenentatge així com l'adaptació al ritme de cada infant.
- El decret 50/2017, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, també exposa la importància de l'educació infantil en la detecció i intervenció amb la diversitat dels alumnes.

2. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DEL NEN I LA NENA FINS ELS SIS ANYS.

Des de l'educació cal tenir present l'evolució psicoevolutiva dels nens i nenes per a poder intervenir de la millor manera. En la franja d'edat que intervenim a l'educació infantil, els canvis són molt ràpids i evidents. En aquest punt farem una mirada a les característiques dels infants des de diferents perspectives.

2.1. CARACTERÍSTIQUES FÍSQUES

Els canvis físics en aquesta edat són deguts bàsicament al creixement. El creixement és un procés regular, organitzat i continu en el qual s'augmenta de pes i talla i tenen lloc un seguit de canvis morfològics i funcionals en l'organisme.

En els tres primers anys de vida el cos dels infants creix molt ràpid. El primer any el creixement és el doble que en el segon. A partir del tercer any, se segueix creixent tot i que no tant ràpid.

El cap en els nadons és molt gran i les extremitats curtes en comparació al tronc. En els primers anys, les extremitats s'allarguen i el cap no creix tant, de manera que es proporcionen.

L'aparell locomotor (musculatura i esquelet) també canvien molt i influeixen en el desenvolupament motriu. En els dos primers anys de vida es calcifiquen els ossos (s'endureixen). La musculatura adquireix tonicitat i força, comencen el control del moviment.

2.2. CARACTERÍSTIQUES MOTRIUS.

El control del cos s'adquireix a partir de la maduresa i dels estímuls de l'entorn.

S'assoleixen en els primers anys de vida, complint les lleis de desenvolupament motriu (cefalo-caudal i proximo-distal)

Edat	EL COS	BRAÇOS I COORDINACIÓ MÀ-ULL	ADQUISICIÓ ESQUEMA CORPORAL
0-3 mesos	Control del cap: 3-4 mesos aguanten el cap, ja des del naixement controlen el moviment lateral.	S'adquireix amb moviments sobtats i s'estableixen les bases als 3-4 mesos.	
3-6 mesos	Estar assegut: als 4-5 mesos amb suport, als 6-7 sense.	Cap als 4 mesos descobreix les mans i hi juga. Als 4-5 mesos, agafa amb precisió els objectes i comença a manipular-los.	
6-9 mesos	Desplaçament: als 8 mesos comencen a desplaçar-se arrossegant-se i gatejant.	Cap als 6 mesos adquireix precisió en la presa d'objectes i cap als 9 mesos inicia la pinça.	
9-12 mesos	Control de les cames: 9-10 mesos es posa dret/a amb suport, als 12 sense punt de recolzament.	Als 12 controla la pressió amb la que agafa els objectes i juga a buscar en quin punt cau. Als 12-13 mesos pot iniciar els primers traços.	
12-18 mesos	La marxa (caminar) s'adquireix entre els 10 i els 14 mesos.	Cap als 15 mesos comença a fer construccions, té precisió per roscar, estirar cremalleres,... ja controla el llançament d'objectes (pilota).	En el primer any descobreix les possibilitats del seu cos
18-24 mesos	Control tònic, d'equilibri i postural s'ha desenvolupat completament als 2 anys.	Cap a l'any i mig controla les dues mans de manera independent.	Als dos anys comença a identificar com es diuen les diferents parts del cos i d'identificar-se com un ésser únic i diferent als altres
3 anys	Dels 3 als 6 anys augmenta la seguretat i el control de la marxa, augmenta també la força i resistència i cada vegada assoleixen més habilitat en les activitats motrius.	Entre els 2 i els 5 anys és capaç de fer servir eines i n'adquireix el domini i precisió en l'ús.	Als 3-4 és capaç de dibuixar la figura humana, té un primer esquema corporal.
4 anys			Als 5-6 s'orienta en l'espai i defineix la seva lateralitat.
5 anys			
6 anys			

2.3. CARACTERÍSTIQUES PSICOCOGNITIVES.

Els nens i nenes adquireixen en els primers 3 anys les bases del desenvolupament psicocognitiu. En aquesta etapa la seva intel·ligència es demostra a través dels seus moviments i de la interacció amb l'entorn. Cap als 18 mesos apareix la funció simbòlica.

En l'etapa de l'educació infantil, els infants estan en una etapa egocèntrica, entén el seu, com a únic punt de vista. No és fins al final de l'etapa (5-6 anys) que comença a entendre

que cada persona té un punt de vista i les pròpies realitats no són absolutes. De fet, la seva manera d'entendre el món es basa en:

que cada persona té un punt de vista i les pròpies realitats no són absolutes. De fet, la seva manera d'entendre el món es basa en:

- **Fenòmetisme:** estableix relacions causals amb el que passa al seu voltant
- **Artificialisme:** tot ho ha fet l'home.
- **Finalisme:** tot està fet en benefici de l'home.
- **Animisme:** els objectes tenen característiques humanes (sentiments, intencions, consciència,...).
- **Realisme:** no diferencia la realitat del que no ho és, per tant les pors i somnis són reals.

2.4. CARACTERÍSTIQUES SOCIOAFECTIVES.

El lligam i vincle afectiu establert en aquesta edat és molt rellevant en les futures relacions socials de l'infant. En aquesta edat destaquen 3 elements clau: la figura d'afecció, l'escola i l'entorn.

El desenvolupament socioafectiu a la primera infantesa té un pes molt important en la personalitat. Així, doncs, rebre afecte (carícies, massatges, proximitat,...), atenció i comprensió per allò que els passa, propiciarà un desenvolupament socioafectiu equilibrat i més segur per als infants. Caldria afavorir que en tots els seus entorns de socialització, bàsicament família i escola, hi hagués aquest tipus de resposta.

Així doncs, el treball de les emocions, dels sentiments, de l'expressivitat d'allò que ens passa, cal començar-lo en aquesta edat. D'aquesta manera ajudarem a l'adquisició de competència social i emocional. A partir del 5 anys comencen a prendre importància també les figures de referència i els models a seguir.

Així doncs, és important tenir en compte que a l'educació infantil cal treballar:

- La gestió de les pròpies emocions
- La detecció de les necessitats i emocions dels altres (empatia)
- La construcció de l'autoestima, l'autoconcepte i l'autoconeixement.
- La resolució de petits conflictes emocionals (rebequeries)
- La relació natural satisfactòria amb els altres (no sentir-se cohibit o jutjat).

3. PRINCIPALS FACTORS QUE INTERVENEN EN EL SEU DESENVOLUPAMENT.

Abans d'exposar els factors que intervenen en el desenvolupament, exposarem què entenem per desenvolupament.

El desenvolupament és el procés pel qual es produeixen canvis a l'estructura, el pensament o el comportament d'una persona deguts a influències biològiques i ambientals. Està format pel creixement (augment de massa corporal) i la maduració (canvis morfològics i conductes de base biològica).

3.1. FACTORS QUE INTERVENEN EN EL DESENVOLUPAMENT

El desenvolupament de les persones és possible per la interacció entre diferents factors que hi intervenen diferents factors i es poden classificar en funció de si són interns (es troben en l'individu) o externs (es troben a l'entorn).

3.1.1 factors interns

Estan en l'individu i s'hi pot incidir poc. Bàsicament són tres:

- Genètica: l'herència genètica dels progenitors determina pautes de conducta així com característiques físiques de l'individu.
- Metabolisme: funcionament dels diferents òrgans i com transformen els nutrients en l'energia que fa funcionar el cos
- Sistema endocrí: funcionament dels òrgans i teixits que segreguen hormones i regulen el metabolisme.
- Sistema neurològic: maduresa del sistema nerviós, reacció als estímuls

3.1.2. factors externs

Depenen bàsicament del context social, cultural i econòmic de la família. Són variats, però els més destacats són:

- Ambient: el context i el seu ambient (clima, horaris,...)
- Cultura familiar: afectivitat, interaccions socials, estimulació, cures bàsiques, ...
- Alimentació: nutrició com a base per al desenvolupament preestablert.

4. ETAPES I MOMENTS MÉS SIGNIFICATIUS.

4.1. MODELS DE DESENVOLUPAMENT INFANTIL

Moltes teories han estudiat el desenvolupament infantil a partir de les quals s'han estructurat les etapes i moments més significatius. Bàsicament hi ha 4 models de desenvolupament en els que englobem diferents autors.

	COGNOSCITIU- EVOLUCIONISTA	INFLUÈNCIA DE L'ENTORN	ETOLÒGIC	ECOLÒGIC
Característiques	El desenvolupament és degut als canvis en el coneixement i capacitats intel·lectuals dels individus. És necessari conèixer què saben els infants, com organitzen el que ja saben i com canvien aquests coneixements.	La conducta humana és adquirida, per tant no depèn de la capacitat cognitiva de l'individu sinó dels estímuls i factors externs.	El desenvolupament dels infants ve determinat per les conductes socials que són innates.	El desenvolupament de l'infant depèn únicament del context en el que es troba i els estímuls que aquest li ofereix (sistemes: microsistema, mesosistema, ecosistema, macrosistema)
Autors principals	<ul style="list-style-type: none"> • Piaget (teoria cognoscitiva) • Teories de processament de la informació (Atkinson) • Vigotsky (Teoria social del comportament) • Wallon (visió multisistèmica del desenvolupament) • Freud (psicoanàlisi) 	<ul style="list-style-type: none"> • Skinner i Paulov (anàlisi de conducta i tipus d'aprenentatge) • Bandura (teoria de l'aprenentatge social) • Gesell (teoria de la maduració) 	<ul style="list-style-type: none"> • Lorenz i Tinbergen (Etologia) • Sociobiologia • Bowlby (teoria de l'aferrament) 	<ul style="list-style-type: none"> • Bioecologia de Brofenbrenner

4.2. APORTACIONS DELS AUTORS

Exposarem les etapes de desenvolupament a partir de les teories de diferents autors.

4.2.1. Jean Piaget

Parla dels estadis de desenvolupament, que són acumulatius i universals.

edat	Estadi	Subestadi
0-1 mesos	Període sensoriomotor: la intel·ligència es configura a partir dels sentits i el moviment del cos	Adaptacions innates: actes reflexos
1-4 mesos		Reaccions circulars primàries: acció causal basada en el propi cos
4-8 mesos		Reaccions circulars secundàries: acció mínimament intencionada del propi cos
8-12 mesos		Coordinació d'esquemes secundaris: inici de la coordinació, la intenció i l'acció
12-18 mesos		Reaccions circulars terciàries: acomodació. Permanència de l'objecte (encara que no el veig, l'objecte existeix).
18-24 mesos		Representació mental: apareix la funció simbòlica. Comença la intuïció.
2-4 anys	Període peroperatori: apareix i desenvolupa el pensament simbòlic (representació de diferents significats amb diferents codis)	Pensament simbòlic: pensament basat en preconceptes de la realitat coneguda. Apareix funció simbòlica i llenguatge en la representació de la realitat en el joc,
4-6 anys		Pensament intuïtiu: la interpretació i explicació de la realitat es basa en la percepció i experiència de l'infant. Intuïció com a lògica en la primera infantesa.
7-12 anys	Període d'operacions concretes: el pensament del nen és literal i concret, pot comprendre formulacions concretes, però la formulació abstracta, com la d'una equació sobrepassa la seva captació	
+ de 12	Període d'operacions formals: és capaç d'altres abstraccions, és l'etapa corresponent a les facultats superiors dels éssers humans	

4.2.2. Henri Wallon

Entén l'infant com una unitat funcional lligada a condicionants fisiològics i ambientals. El desenvolupament no és continu. En totes les etapes hi ha 4 dominis (afectiu, motor, coneixement i personal)

edat	Etapa	Descripció
	Vida intrauterina	Reaccions globals
0-3 mesos	Impulsivitat motriu	Moviments reflexos
3-8 mesos	Emocional (subjectivisme)	Primers intercanvis amb el món.
8-18 mesos	Sensoriomotor	L'acció com a eina per explorar
18-36 mesos	Projectiu	De l'acció al pensament
3-6 anys	Personalisme	Consciència del jo diferent dels altres (sobretot de l'adult)
6-11 anys	Categorial	
+ 11 anys	Pubertat i adolescència	

4.2.3. Sigmund Freud

El desenvolupament ve determinat per la satisfacció de les pròpies necessitats. La personalitat de l'individu ve determinada per la satisfacció o frustració del plaer en cadascuna de les etapes de desenvolupament que defineix en funció de la part del cos que n'és protagonista:

edat	Fase	Font de plaer	Descripció
0-1 any	Oral	Boca	L'exploració del món es fa a partir de la boca: llepa, succiona i mossega
1-3 anys	Anal	Anus	Gaudeix amb la retenció i expulsió dels excrements
3-6 anys	Fàl·lica	Genital	Gaudeix amb la manipulació dels propis genitals. Descobreix el sexe propi i dels altres.
6 anys- pubertat	Latència		
Pubertat	genital	genitals	

4.3. MOMENTS MÉS DESTACATS DEL DESENVOLUPAMENT

Moments més importants de la infantesa dels nens i nenes:

edat	Característica
0-6 mesos	Relació simbiòtica amb la figura de criança (normalment la mare)
Aprox. 3 mesos	Aparició del somriure com a reacció al reconeixement d'un element conegut (una cara)
Aprox. 8 mesos	Angoixa de separació. L'infant ja identifica persones conegudes i reacciona amb por amb les desconegudes.
12-18 mesos	Primers passos. Caminar és una fita en el desenvolupament intel·lectual i en l'assoliment de l'autonomia.
Aprox. 2 anys	Aparició del llenguatge, suport fonamental per al desenvolupament del pensament i per a les relacions socials.
Aprox. 3 anys	Crisi d'oposició. Busca els límits del seu jo, intenta actuar per si mateix i ser independent, per tant s'oposa a les opinions dels altres.
Aprox. 5 anys	Abandonament de l'egocentrisme. Descobreix els altres punts de vista i la necessitat de justificar la pròpia opinió.

5. EL DESENVOLUPAMENT INFANTIL EN EL PRIMER ANY DE VIDA.

Valorarem el desenvolupament en el primer any de vida a nivell motriu, dels sentits i de llenguatge.

5.1. DESENVOLUPAMENT MOTRIU

El nadó neix amb una sèrie de reflexos arcaics i un sistema nerviós preparat per iniciar la maduració seguint dues lleis: Llei cefalo-caudal i proximodistal.

1r mes	Postura estirada
3r mes	Aguanta el cap
5 mesos	Canvia la postura quan està estirat i pot estar assegut
7-8 mesos	S'aguanta assegut i comença a gatejar (desplaçar-se)
10 mesos	S'agafa per posar-se i aguantar-se dret
12 mesos	Fa les primeres passes, comença a caminar.

5.2. DESENVOLUPAMENT SENSORIAL

L'audició es desenvolupa ja abans de néixer i mostren un interès especial per la freqüència de la veu humana. Pel que fa a la visió, els primers mesos de vida s'adquireix agudesa visual (de veure taques de colors, es passa a veure les formes i detalls). Els sentits del gust, el tacte i l'olfacte s'inicien en els primers mesos i es van perfeccionant durant el primer any.

5.3. DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

Els primers 8 mesos els infants balbotegen i produeixen sons vocàlics. Exerciten l'aparell fonològic amb crits. A partir dels 8 mesos, intenten imitar els sons i síl·labes senzilles de l'idioma de l'entorn, cap als 12 mesos fan ús de paraules amb sentit en un context concret.

6. EL PAPER DELS ADULTS.

En el document d'orientacions i currículum del primer cicle d'educació infantil ja s'indica que "El desenvolupament infantil és fruit de la interacció entre el bagatge genètic i l'estimulació social i personal que rep cada infant. Els infants creixen i es desenvolupen perquè al seu voltant hi ha persones que interpreten per ells la realitat que els envolta i la recreen a la seva mida, per tal que aprenguin l'ús d'instruments socials i culturals que els capacitin per actuar i, en conseqüència, construir coneixement." Així doncs, es veu la importància dels altres en el desenvolupament dels nens i les nenes. En els primers anys de vida la xarxa social dels infants són la família més propera (bàsicament els pares), més endavant els educadors i finalment els iguals.

És important que els adults que estan a prop dels infants coneguin les principals característiques evolutives per a poder incidir-hi. Si tenim present la teoria d'aprenentatge

de Vigotsky, sabem que qualsevol aprenentatge està assistit per l'adult i té el llenguatge com a eix en la relació infant-adult. De fet els valors i actituds s'aprenen bàsicament en el context familiar. L'adult en aquesta època és un model i guia que proporciona el repte suficient per a l'aprenentatge i manté cobertes les necessitats bàsiques de l'infant.

En la infància, els nens i nenes tenen adults referents en dos contextos: la família i l'escola. És necessari que els infants vegin una certa continuïtat entre els aprenentatges d'un i altre lloc. És imprescindible que pares i educadors coneguin i valorin les activitats que els infants fan en ambdós contextos.

Els docents, com a professionals que són, han de:

- Fomentar valors socials i d'autonomia.
- Facilitar que tots els infants puguin desenvolupar-se.
- Afavorir l'assoliment de totes les capacitats i el desenvolupament holístic de l'infant.
- Orientar la família i donar el suport i eines necessàries.

7. CONCLUSIÓ.

“Cada infant és com els altres, com alguns i com cap altre” Clyde Kluckhohn, antropòleg

A la infantesa es fan els canvis més ràpids i importants de la vida, cal que els educadors coneguem quins són i puguem acompanyar tant infants com famílies en el procés. Les experiències i aprenentatges d'aquests primers anys marcaran la construcció de la personalitat, l'establiment de les bases cognitives i socials de l'infant i, en definitiva, el seu desenvolupament i la seva existència.

Donat que hem de vetllar pel desenvolupament integral dels nens i nenes, caldrà donar en els diferents moments i contextos els estímuls necessaris perquè pugui interaccionar amb l'entorn i descobrir, d'aquesta manera, el món on viu, les persones que l'envolten i a ell mateix.

8. BIBLIOGRAFIA.

- 📖 GENERALITAT DE CATALUNYA [Créixer amb tu. Els infants de 0 a 18 mesos](#)
Generalitat de Catalunya. Barcelona (2008)
- 📖 GENERALITAT DE CATALUNYA [Créixer amb tu. els infants de 18 a 36 mesos.](#)
Generalitat de Catalunya. Barcelona (2005)
- 📖 GENERALITAT DE CATALUNYA. [Currículum i orientacions. Educació Infantil: Primer cicle.](#) Generalitat de Catalunya. Barcelona (2012)
- 📖 GENERALITAT DE CATALUNYA. [Currículum i orientacions. Educació Infantil: Segon cicle.](#) Generalitat de Catalunya. Barcelona (2016)
- 📖 BASSEDAS, E.; HUGUET, T. i SOLÉ, I. [Aprendre i ensenyar a l'educació infantil.](#)
Graó. Barcelona (2010)
- 📖 GALLEGO, JL. [Enciclopedia de educación infantil.](#) Aljibe. Málaga (2003)
- 📖 BERK, L. E. [Desarrollo del niño y el adolescente.](#) Prentice Hall. Madrid (2001)

9. WEBGRAFIA.

- 🔗 <http://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/infantil/>
- 🔗 <http://atenciontemprana.w2web.es/wp-content/uploads/Gu%C3%ADa-del-desarrollo-hasta-los-6-a%C3%B1os-GAT.pdf>
- 🔗 http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0087/d48e6658-4868-4846-a6f7-7a36f83ea845/guia_de_desenvolupament_0-3_anys.pdf

 http://xtec.gencat.cat/web/.content/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/0087/d48e6658-4868-4846-a6f7-7a36f83ea845/guia_de_desenvolupament_0-3_anys.pdf

10. REFERÈNCIES LEGISLATIVES.

- ⌚ *Constitución Española* de 27 de diciembre de 1978
- ⌚ *Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación (LOE)*
- ⌚ Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. (LOMCE)
- ⌚ Estatut d'Autonomia de Catalunya Ley Orgánica 6/2006, de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomía de Cataluña
- ⌚ LLEI 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. (LEC)
- ⌚ Decret 101/2010, de 3 d'agost d'ordenació dels ensenyaments del primer cicle d'educació infantil
- ⌚ Decret 181/2008, de 9 de setembre pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle d'educació infantil
- ⌚ DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
- ⌚ Ordre EDU /484/2009, de 2 de novembre del procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació del segon cicle d'educació infantil

11. ESQUEMA.

2. CARACTERÍSTIQUES GENERALS DEL NEN I LA NENA FINS ELS SIS ANYS.

Canvis són molt ràpids i evidents.

2.1. CARACTERÍSTIQUES FÍSIQUES

Els canvis físics deguts al creixement.

2.2. CARACTERÍSTIQUES MOTRIUS

El control del cos s'adquireix a partir de la maduresa i dels estímuls de l'entorn.

S'assoleixen en els primers anys de vida, complint les lleis de desenvolupament motriu (cefalo-caudal i proximo-distal)

2.3. CARACTERÍSTIQUES PSICOCOGNITIVES

Els nens i nenes adquireixen en els primers 3 anys les bases del desenvolupament psicocognitiu. La seva intel·ligència es demostra a través dels seus moviments i de la interacció amb l'entorn. Cap als 18 mesos apareix la funció simbòlica.

En l'etapa de l'educació infantil, els infants estan en una etapa egocèntrica. La seva manera d'entendre el món es basa en: Fenomisme, Artificialisme, Finalisme, Animisme i Realisme

2.4. CARACTERÍSTIQUES SOCIOAFECTIVES

3 elements clau: la figura d'afecció, l'escola i l'entorn. El desenvolupament socioafectiu té un pes molt important en la personalitat. A l'educació infantil cal treballar: emocions, empatia, autoestima, autoconcepte i autoconeixement, gestió del conflicte, relació amb els altres.

3. PRINCIPALS FACTORS QUE INTERVENEN EN EL SEU DESENVOLUPAMENT.

El desenvolupament està format pel creixement i la maduració.

3.1. FACTORS QUE INTERVENEN EN EL DESENVOLUPAMENT

3.1.1 Factors Interns

Estan en l'individu i s'hi pot incidir poc. Bàsicament són quatre: Genètica, Metabolisme, Sistema Endocrí i Sistema neurològic

3.1.2. Factors externs

Depenen del context. Els més destacats són: Ambient, cultura familiar i alimentació.

4. ETAPES I MOMENTS MÉS SIGNIFICATIUS.

4.1. MODELS DE DESENVOLUPAMENT INFANTIL

Bàsicament hi ha 4 models de desenvolupament en els que englobem els diferents autors.

- Cognoscitiu-evolucionista: desenvolupament fruit de la interacció factors interns i externs.
- Influència de l'entorn: el desenvolupament s'adquireix i és fruit dels estímuls rebuts de l'entorn i no de la seva capacitat.
- Etològic: desenvolupament innat, tot el que fem està determinat genèticament.
- Ecològic: el desenvolupament són els canvis que l'entorn propicia en l'individu a través de diferents estímuls.

4.2. APORTACIONS DELS AUTORS

4.2.1. Jean Piaget

Parla dels estadis de desenvolupament, que són acumulatius i universals.

Període sensoriomotor: la intel·ligència es configura a partir dels sentits i el moviment del cos

Període peroperatori: apareix i desenvolupa el pensament simbòlic

4.2.2. Henri Wallon

Entén l'infant com una unitat funcional lligada a condicionants fisiològics i ambientals. El desenvolupament no és continu. Descriu etapes:

Vida intrauterina

Impulsivitat motriu

Emocional (subjectivisme)

Sensoriomotor

Projectiu

Personalisme

4.2.3. Sigmund Freud

El desenvolupament ve determinat per la satisfacció de les pròpies necessitats i les fonts de plaer en cada fase. Les fases a Educació infantil són:

Fase Oral

Fase Anal

Fase Fàlica

4.3. MOMENTS MÉS DESTACATS DEL DESENVOLUPAMENT

edat	Característica
0-6 mesos	Relació simbiòtica amb la figura de criança (normalment la mare)
Aprox. 3 mesos	Aparició del somriure com a reacció al reconeixement d'un element conegut (una cara)
Aprox. 8 mesos	Angoixa de separació. L'infant ja identifica persones conegudes i reacciona amb por amb les desconegudes.
12-18 mesos	Primers passos. Caminar és una fita en el desenvolupament intel·lectual i en l'assoliment de l'autonomia.
Aprox. 2 anys	Aparició del llenguatge, suport fonamental per al desenvolupament del pensament i per a les relacions socials.
Aprox. 3 anys	Crisi d'oposició. Busca els límits del seu jo, intenta actuar per si mateix i ser independent, per tant s'oposa a les opinions dels altres.
Aprox. 5 anys	Abandonament de l'egocentrisme. Descobreix els altres punts de vista i la necessitat de justificar la pròpia opinió.

5. EL DESENVOLUPAMENT INFANTIL EN EL PRIMER ANY DE VIDA.

5.1. DESENVOLUPAMENT MOTRIU

El nadó neix amb una sèrie de reflexos arcaics i un sistema nerviós preparat per iniciar la maduració seguint dues lleis: Llei cefalo-caudal i proximodistal.

5.2. DESENVOLUPAMENT SENSORIAL

- Audició abans de néixer.
- Visió, s'adquireix agudesia visual els primers mesos.
- Gust, tacte i olfacte s'inicien els primers mesos.

5.3. DESENVOLUPAMENT DEL LLENGUATGE

- Balboteig i sons vocàlics
- Imitació i repetició de síl·labes senzilles
- Paraules senzilles amb sentit

6. EL PAPER DELS ADULTS.

És important la participació dels altres en el desenvolupament dels nens i les nenes. En els primers anys de vida la xarxa social dels infants són la família més propera (bàsicament els pares), més endavant els educadors i finalment els iguals. Qualsevol aprenentatge està assistit per l'adult i té el llenguatge com a eix en la relació infant-adult (Vigotsky). L'adult és un model i guia que proporciona el repte suficient per a l'aprenentatge i manté cobertes les necessitats bàsiques de l'infant.

Dos contextos: la família i l'escola. És necessària la coherència i continuïtat entre els aprenentatges d'un i altre lloc.

12. GLOSSARI.

Acompanyament	Crisi	Figura d'afecció	Necessitats
Adaptació	Desenvolupament	Funció simbòlica	Piaget
Afectivitat	Egocentrisme	Genètica	Rol del mestre
Aprenentatge	Entorn	Integral	Socialització
Autonomia	Escola	Intervenció	Xarxa
Capacitat	Estímul	Joc	
Coeducació	Evolució	Llenguatge	
Cognició	Família	Maduració	
Creixement	Fases	Motricitat	